

JOSE RAMON MARIÑO

ATTAC-EKO KIDEA

«TISA akordioaren helburuetako bat da zerbitzuen pribatizazioek atzerakorik ez izatea»

Euskal Herriko iritzi publikora TTIP eta CETA itun transatlantikoen berri ozta-ozta iristen hasi denean, Bilbon bizi den arabar ekonomialari honek ongizate estatuari mehatxu egiten dion eta are ilunagoa den beste nazioarteko akordio batez ohartarazi nahi du: TISA. Politika Ekonomiko Alternatiboaren Aldeko Ekonomialari Europarren elkarteko kidea da Mariño, baita mundu osoan TISAren aurkako oposizioa koordinatzen ari den taldekoa ere.

| UNAI BREA |

Argazkiak: Iñigo Azkona

Zer da TISA?

Galdera egokia. Nazioarteko itunen kanpaina betean gauden honetan, TTIP eta CETA dira ezagunenak —ez behar beste, nolana—, eta TISA, berriz, akordio sektorialagoa da, Zerbitzuen Salerosteari buruzko Akordioa hain zuzen. Zerbitzuen saleros-

ketarekin zerikusia duen guztia arautzeko, edo desarautzeko, ahaleginean dabilta. Negoziazioak Genevan egiten dituzte —otsailaren 9tik 13ra bitartean izango da hamaikagarren erronda—, eta Europar Batzordeak eta 22 estatuk parte hartzen dute, tartean AEBek. Guztira, 50 herrialdek.

Ez dago honezkerok zerbitzuei buruzko negoziatio zabal bat Munduko Merkataritza Antolakundean (MMA)?

Bai, Merkataritza eta Zerbitzuen Akordio Orokorra. Baina hark ez du aurrera egiten elite batzuek nahi luketen bezain azkar. Zehazki, zerbitzuen salerostea —publikoak

“Zerbitzuen Zinezko Lagun Onak”

TISA HITZARMENA negoziatzen ari diren herrialdeek Zerbitzuen Zinezko Lagun Onak izena eman diote euren buruei. 2012an eratu zuten taldea, Munduko Merkataritza Antolakundearen akordioetatik harago iritsiko zen itun bat adosteko xedez. Handik gutxira TISAREN negoziazioak abiarazi zituzten.

EB eta AEBez gain, beste 21 estatu daude taldean. Guztira zerbitzuen alorreko merkataritzaren %70 ordezkatzen dute, Europa-

ko Batzordearen webgunearen arabera.

Zerbitzu Publikoen Internazionalak, TISAREN aurkako kanpainan burubelarri diharduen sindikatu federazioak, “Korporazio Transnazionalen Zinezko Lagun Onak” deitu die TISAKO partaideei, akordioaren arriskuez ohartarazteko argitaratutako txosten batean.

barne- arautu nahi dutenez ari naiz; haiexek bultzatu dute TISA. Elite horiek metaketa prozesua gauzatzeko ari dira itun hauen guztien bitartez, eta denetan TISA da iluna. Kostatzen ari zaigu behatzea.

Ezkutukeria hori bereziki larria da kontuan hartuta denoi zuzenean eragiten diguten gauzez ari direla negoziatzen.

Hala da. Alde batetik zerbitzu publikoek ari dira negoziatzen (hezkuntza, osasungintza, ura, hondakinen kudeaketa...), bestetik gainerako zerbitzuez (profesionalak, enpresa batek beste bati mailegatzeko eskulana...). Europar Batasunak interes handia du, munduko zerbitzu esportatzaile handiena baita AEBekin batera. Baina munduko herrialde askok daukate zer galduta TISA indarrean jarritz gero, ez baitute zerbitzuak eskaintzeko aukera handirik, jaso besterik ez dute egiten, eta ordaindu. MMA n zegoen funtsezko eztabaidetako bat da hori, ea EBk eta AEBek ez ote duten neurri batean inbaditzaileen gisan jokatzeko zerbitzuak eskaintzen dituztenean. Horregatik dute bi horiek berebiziko grina akordioa aurrera ateratzeko.

Eta horregatik TISAn parte hartzen ari diren herrialde gehienak Ekonomia Lankidetzara eta Garapenerako Antolakundekoak (ELGA) dira?

Ia denak dira ELGAKO kideak. TISAREN ideia da MMA barrukoa baino negoziazio txikiagoa abiatzea, zerbait alternatiboa nolabait, oposi-

ziorik egingo ez duten guztiak barne hartuta, eta behin akordioa lortuta zabaltzen saiatzea, MMAren barruan gailendu arte.

Zehazki, zer ari dira negoziatzen TISAN? Zer dago mahai gainean?

EBk berak honela esan du: aireko garraioa eta estatuek baizik eman ezin ditzaketan zerbitzuak, hots, justizia, ordena publikoa –hitz batean, polizia- eta defentsa izan ezik, printzipioz zerbitzu guztiak sar daitezke negoziazioan. Hori bai, estatu bakoitzak bere zerrenda negatiboa ezar-

“TTIPi leporatzen diogu ongizate estatuaren hondatzea ekarriko duela, baina seguruenik TISAK askoz eragin handiagoa izango du horretan”

tzeko aukera du, hau da, akordiotik kanpo utzi nahi dituen zerbitzuen zerrenda. Zerrenda negatiboen arazoa da behin emanda ezin dela ezer aldatu. Gainera, hortik aurrera sor litekeen edozein zerbitzu mota –aurrerapen teknologikoari esker, demagun- automatikoki bere eraginpean hartuko luke akordioak, eta negoziagarri bihurtuko litzateke.

Adibiderik eman daiteke?

Duela hamabost urte internetek oso zabalpen txikia zuen, eta merkataritza elektronikoa garatu gabe zegoen. Pentsa zer gertatuko zate-

keen TISA orduan negoziatu balute. Etorkizunean zer? Auskalo. Uneon garatzen ari diren berrikuntzak, herritar arruntok oraindik ezagutzen ez ditugunak, TISAREN itzalpean geratuko dira, gure ongizateari eragin diezaioketenak barne.

Zer ekarriko digu TISAK oro har? Osasungintza publikoa liberalizatzeaz ari gara hitz egiten, esaterako?

Ikusteko dago noraino iritsiko diren.

Aurtengo udazkenean Europako Legebiltzarrak TISAREKIKO zer jarrera duen argitu behar du ofizialki, eta txostena prestatzen ari den legebiltzarkideak, Viviane Reding Europako Batzordeko Justizia komisario ohiak, esan du marra gorri batzuk ezarri beharko direla, TISAK inolaz ere zapaldu ezingo lituzkeenak. Bitxia da horien barruan sartzen dituela pertsonen mugimenduak; kapitalak aske mugi daitezela, baina pertsonak ez. Bestalde, Redingek esan du TISAK Txina hartu beharko lukeela barne. Kontuan hartzekoa da uneon BRICS [garapen bidean dauden bost herrialde nagusien multzoa] bakar bat ere ez dagoela negoziatioetan; TISAN daudenean herrialde horiek ere erakari nahi dituzte, eta Txina, merkataritzaren ikuspuntutik munduko herrialde garrantzitsuenetakoa ez ezik, beste BRICS guztien traktorea ere bada. [Txinak dagoeneko agertu du akordioan parte hartzeko nahia].

“Nazioarteko merkatuak aktibo pilaketan dihardute, zerbitzu publikoen zati handi bat barne, mozkinak lortzeko asmoz. Izan ere, zerbitzu asko pribatizatuak izan dira honezkerok, eta ondorioa ezin okerragoa izan da”.

Europa hartu ohi da ongizate estatuen azken gotorlekutzat. Nola eragingo lioke TISAk?

Gogoeta ia ideologikoa eginez, kapitalek xurgatu nahi duten azken gotorlekuaz ari garela esan genezake. Estatuaren zorraz hainbeste hitz egiten den honetan, badirudi nazioarteko kapitalak, merkatuak esaten zaien horiek, interes tipoen jaitziera baterako prestatzen ari direla beren burua, edo zorraren zati bat ordaindua ez izateko. Zertan ari dira bien bitartean? Aktiboen pilaketan, zerbitzu publikoen zati handi bat berenganatzea barne, mozkinak lortzeko

asmoz. Prozesu hori areagotu ahala, ongizate estatuen azken arrastoa-renak egingo luke. Izan ere, zerbitzu asko pribatizatuak izan dira honezkerok, eta ondorioa, bidenabar esateko, ezin okerragoa izan da.

Hain izan da txarra (tarifa igoerak, zerbitzua kaskartzea...), atzeranzko prozesuak ere ikusi baititugu: pribatizatua berriro publiko bihurtu.

Bai, baina TISAren helburuetako bat da pribatizazioek atzerakorik ez izatea. Horretarako, itunak ingelesez *rat-chet clause* esaten zaion mekanismoa [“karraka klausula” modura euskara-

tu genezake] edukiko du, alegia, araudi bat adostu eta gero ezin izango litzateke berriro erregulatzea zerbitzu hori. Behin betiko finkatze bat litzateke. Haatik, Europako Batzordeak dio klausula horrek ez diola eragingo zerbitzuaren nolakotasunari.

Eta akordioaren aurka ari zareten taldeek sinetsi egiten diozue?

Azken boladan, dokumenturen bat filtratzen den edo besterik gabe publiko egiten duten bakoitzean ikusten da aurrez esan dituzten gauzek ez dutela errealitatearekin zeri-kusirik. Aurreko batean Ignacio García-Bercerori, TTIPi buruzko negoziazioetan EBko ordezkartzaren buruari, frackingaz galdetu zioten, eta erantzun zuen frackinga erabat kanpo geratuko zela itunetik; seguruenik luze gabe ikusiko ditugu prospekzioak eta abar. Batzordearen sinesgarritasuna kolokan dago.

Karraka klausulari dagokionez ere bai?

Hara, hauxe dio EBk TISAri buruz argitaratu duten gida-liburuxka batean: “Karraka klausulak ez dio eragingo aldeetako bakoitzak diskriminaziorik ezarri gabe erregulatze-ko duen gaitasunari. Estatuak eutsi egingo diote arau sozialak ezartzeko askatasunari, hala nola gutxieneko soldatari, segurtasunari, kalitateari edota ingurumenari dagozkionak, baldin eta arauok neurri berean betearazten bazaizkie bertako eta atzerriko zerbitzu emaileei, eta baldin eta zerbitzuak eskaini ditzaketan

TTIP itun transatlantikoaz hiru zertzelada

- **Erregulazio-lankidetzak:** “TTIPen giltzarrietako bat da. Organismo bat sortu nahi dute, AEBetako eta EBko araudiak homologatzeaz arduratuko dena. Gakoa da organismo horrek erabaki estrategikoak hartu ahal izango dituela: nazioarteko merkataritzari eragiten dion edozein legedi, onartua izan aurretik, haiek ikuskatuko lukete. Erakundeei dagokien erabakitzeko ahalmena teknikari talde baten esku ipini nahi dute. Etorkizunean, talde horrek bidea zabaldu diezaiolke oposizioa saihestearren itunetik kanpo utzitako zenbait gai polemikori: frackinga, transgenikoak...”.

- **Estatu eta inbertsiogileen arteko auzietarako epategia (ISDS):** “Iritzi publikoan aurkako aholkariak eragin zituen lehen gaietakoa izan zen. Azkenean,

Europako Batzordeak kontsulta publikoa egin zuen internet bidez, oso kontsulta teknikoa, ulergaitza, eta hala ere, gure ekimenez, 150.000 erantzun inguru jaso zituzten. %97, ISDSren aurkakoak. Azkenik, Batzordeak erabaki du kontsultaren emaitzaz paso egin eta gaia aditu talde baten esku uztea. Ohiko adar jotzea”.

- **TTIPi buruzko azken erabakia:** “Eztabaida handia dago, ea TTIP hitzarmen mistoa den ala ez. Mistoa bada, EBko parlamentu nazional guztiek berretsi behar dute, eta litekeena da Greziak, esaterako, ez egitea. Frantziak eta Alemaniak ere, agidanez, uko egingo liokete TTIP sinatzeari ISDS auzitegia barne hartzen badu. Aldiz, ituna mistoa ez bada, nahikoa da Europako Legebiltzarrak onartzea”.

Ezkutukeriaz

“TISAREN NEGOZIAZIOAK oso sekretuak dira, TTIPenak baino are sekretuagoak, eta hori asko esatea da. Zerbait argitaratzen duen herrialde bakarra Suitza da, eta horri eta

zenbait filtraziori esker jakin dugu TISAz dakigun apurra. Klausula baten arabera, hartutako akordioak konfidentzialak izango dira lehen bost urteetan”.

enpresa kopuruari mugarik jar-tzen ez bazaio”. Testu horretan daude TISAren bi giltzarri nagusiak: modu berean tratatu behar dira atzerriko enpresak eta etxe-koak, eta ezin da ezarri merkatu-rako sarbidea inongo enpresari oztopa diezaiokeen inongo baldintzarik. Prozesuko bi klausula garrantzitsuenak dira, den-dena zabalik uzten dutenak.

Statu quo klausula bat ere aurrei-kusita dago TISAn. Zer da?

Hitzak adierazten duen horixe bera: egoera ez dadila aldatu. Alegia, zerbitzu enpresak jardue-n ari direneko baldintzak ezin aldatzea araudiaren bidez. Europaren posizioa ulertu behar da: gu gara zerbitzu esportatzai-le handienak. Esaterako, azken urteetan Eusko Jaurlaritzak eredu ekonomikoaz eduki dituen planei begiratuta ohar gaitzke zerbitzuetan oinarritu-tako ekonomia dutela gogoan. Beraz, mundua zabalago egin behar da, liberalizatu, kanpora joan ahal izateko. Gu geu baika-ra saltzaileak. Hori bai, pertso-nen zirkulazioari mugak ezarrita.

lazko abenduan, GUE/NGLk Bru-selan antolatutako jardunaldian, batek baino gehiagok aipatu zuen TTIPen negoziazioa motel doala, akordioa lortzea kostatzen ari zaiela alde biei. Beste horrenbes-te gertatzen ari da TISAn?

Ez, TISA azkarrago dabil, intere-sek bat egin dutelako, eta aurka-riok ez dugulako, oraindik, nego-ziazioan eragiteko mobilizazio gaitasun nahikorik. Eta informazio falta TTIPen kasuan baino handiagoa da. Arreta handiagoa eskaini beharko genioke TISAri, guztiz oharkabean negoziatzen

ari baitira; TTIPi leporatzen diogu ongizate estatuen honda-tzea ekarriko duela, baina segu-ruenik TISAk askoz eragin handi-agoa izango du arlo horretan.

Hondatze hori lehenagotik dator, ordea. Zerorrek Bruselan esanda-koaren arabera, gutxienez Europar Batasuneko herrialdeek Lisboako Ituna sinatu zutenetik, 2007an.

Hala da. Azken urteetako bilakae-rak burujabetza galarazi digula esaten da, eta oraingo itun hauek are gehiago galaraziko digutela. Hori agerikoa da, baina kontuan hartu behar dugu Lisboan galdu genuela burujabetza horren zati handi bat. Esaterako, merkataritza eta inbertsio itunak negoziatze-ko arduraduna Batzordea izateak subiranotasuna osten die estatuei. Beste horrenbeste esan liteke moneta politikaz: Europako Banku Zentralak kudeatzen du orain, estatuetako bankuen kalterako. Lisboakoaren ondoren izenpetu zen Egonkortasun Itunaren bidez, estatuek Batzordearen esku zituzten politika ekono-mikoaren alorreko ia eskuduntza guztiak. Eta nor da Batzordea? Horra galdera nagusia. Europako Legebiltzarrak beto gaitasuna mantendu badu ere, erabaki garrantzitsuak Europako Batzor-deak eta Europako Kontseiluak hartzen dituzte. Eredue neolibera-la haiek sendotu dute. Eta Euro-par Batasuna gero eta gutxiago da Europa; itun handi hauei egiten ari zaien kritiketako bat da EBren ideiarekiko atzera egite nabarme-na dela, erabaki ahalmenaren fun-tsezko zati bat korporazio trans-nazionalen esku uzten ari baitzaizkie. Hain goratu izan den europartasun ideia agortzen ari dira hitzarmen handiok. ■

ikusi ikasi

2015
Txotxongiloak, ipuin kontalariak, magia, antzerkia...
Bilboko Haur Kultur Zirkuitua | 2-8 urte
URTARRILA • OTSAILA • MARTXOA

- 2/ 16 ZIRKUN ZIRKO
18:00etan Zamakola eskolan
- 2/ 17 PANTZART TEATRO
18:00etan Begoñako udaltegian
- 2/ 18 ELVI
18:00etan Errekaldeko udaltegian
- 2/ 19 ROSA MARTINEZ-EN
TXOTXONGILOAK
18:00etan Tiboli eskolan
- 2/ 21 KIKI ETA KOKO
11:00etan Deustuko Bidarte udaltegian
- 2/ 26 TOR MAGOA
18:00etan Bilborock aretoan
- 2/ 27 EIDABE ANTZERKIA
18:00etan Karmen aretoan
- 2/ 28 MONDA ETA LIRONDA
11:00etan Agirre Lehendakaria, 42
- 3/ 03 MADDI ETA ANTTON
18:00etan Begoñako udaltegian
- 3/ 04 GALDER PEREZ
18:00etan Errekaldeko udaltegian
- 3/ 05 MONDA ETA LIRONDA
18:00etan Bilborock aretoan
- 3/ 06 POTXIN ETA PATXIN
18:00etan Karmen aretoan
- 3/ 07 ZIRTAKA ANTZERKI TALDEA
11:00etan Deustuko Bidarte udaltegian
- 3/ 12 IMANOL ITUIÑO MAGOA
18:00etan Bilborock aretoan
- 3/ 13 KIDAM MAGOA
18:00etan Karmen aretoan
- 3/ 20 ZIRIKA ZIRKUS
18:00etan Karmen aretoan
- 3/ 26 IL DUO CANNELLONI
18:00etan Bilborock aretoan

SUKALDARITZA, MOZORROGINTZA,
MUSIKOTERAPIA ETA SORMENEZKO
ERAIKUNTZA TAILERREN ESKAINTZA ETA IZEN
EMATEA WWW.IKUSIETAIKASI.NET GUNEAN

Zure seme-alabekin euskaraz
disfrutatzeko baliabideak sarean.
Ikusi eta ikasi bloga!
www.ikusietaikasi.net

B
Bilbao
UDALA
AYUNTAMIENTO

euskaltzaleen
topagunea